

No oaths are administered – אין נשבעין על כפירת שעבוד קרקעות concerning the denial of real estate liens

OVERVIEW

ואלו דברים שאין נשבעין עליהן וכו' הקרקעות states in משנה The גמרא there derives it from a כלל ופרט וכלל¹. Our גמרא (as well as the גמרא in כפירת (והודאת) [seemingly] expands this ruling to include also שבוועה². There is no שבוועה even if the litigation per se is not concerning קרקע (as is the case of סלעים); however if it affects a lien on קרקע (which a שטר does) there is also no שבוועה. This poses some difficulties which תוספות resolves.

asks: תוספות

ואם תאמר למאן דאמר בפרק גט פשוט (בבא בתרא דף קעה,ב) שעבודא דאורייתא³ –

And if you will say; according to the one who maintains in פרק גט פשוט that שעבודא דאורייתא, then -

מודה מקצת הטענה למה נשבע⁴ הא כופר שעבוד קרקעות⁵ –

Why should a מוב"מ swear; he is denying a שעבוד קרקעות?!

answers: תוספות

ויש לומר שמחל לו השעבוד או שאין לו כלל קרקעות⁶ אפילו משעבדי⁷ –

And one can say that there is a שבוועת מוב"מ (מדאורייתא) where the קרקעות מלוה has no forfeited his rights to the lien or in a case where the מלוה has no lien at all, even encumbered property.

anticipates a difficulty: תוספות

¹ See the following אין תוספות ד"ה.

² See קב בל"י אות קב for an extensive explanation.

³ There is a dispute there concerning the lien which a creditor has on the assets of the debtor (more specifically, the lien on the real assets of the debtor which were transferred (after the loan) to buyers, recipients, or heirs); whether this שעבוד (lien) is of a תורה origin or is it (merely) a rabbinic enactment. If we maintain שעבודא דאורייתא then מן התורה (but not מדברבן) the creditor can seize the properties of the debtor (whether they are free or encumbered) even if it is a בע"פ מלוה.

⁴ See 'Thinking it over' # 1.

⁵ The מוב"מ (were he to be proven right), has a lien on the assets (including the קרקעות) of the מוב"מ. By denying part of the חוב, the מוב"מ is denying the שיעבוד which the מלוה has on his קרקעות. It is a case of כפירת (מדאורייתא)! שיעבוד קרקעות; there should be no שבוועת מוב"מ ever!

⁶ In these two cases it is not כפירת שעבוד קרקעות, since there is no שעבוד; either because the מלוה was מוחל the שעבוד, or there are no properties on which there can be a שעבוד.

⁷ The לווה did not (posses nor did not) transfer any property (to anyone) from the time of the loan onwards.

אבל⁸ לרבי יוחנן דאמר בפרק שבועת הפקדון (שבועות דף לו,ב ושם דיבור המתחיל ואין) —

However, according to ר"י who maintains in פרק שבועת הפקדון that if someone -

כופר בממון שיש עליו עדים חייב קרבן –

Denies and swears falsely concerning **money to which witnesses attest** that he owed; **he is liable for a קרבן אשם גזילות** if he subsequently admitted to his sin. However, if he swore falsely concerning monies -

שיש עליו שטר פטור משום דכופר שעבוד קרקעות –

On which there is a שטר (that he owes it), then he is פטור from a קרבן, **because he denies a שעבוד קרקעות**, since there was a שטר, and a שטר can collect from משעבדים (as opposed to a [בעדים]). This concludes the statement of ר' יוחנן.

תוספות continues with the anticipated question; it is apparent —

דבעדים לא חשיב כופר שעבוד קרקעות –

That by עדים (alone) who contradict his denial it is not considered כופר – שטט (if there is no שטט) – שטט קרקעות

אף על גב דסבר ר' יוחנן שעבודא דאורייתא⁹ –

Even though ר"י maintains that שעבודא דאורייתא asks that seemingly he should be פטור from a קרבן (even) if there were (only) עדים, just as he is פטור when there is a שטר, because if we maintain שעבודא דאורייתא, then even by עדים (without a שטר) there is כופר שעבוד קרקעות and he is שעבוד קרקעות.¹⁰

explains the reason he is עדים by חייב תוספות

היינו משום כיון שהפקיעו חכמים השעבוד במלוה על פה משום פסידא דלקוחות ¹¹ –

That since the חכמים nullified the שעבוד by an oral loan (when there was no שטר; only witnesses) because this would cause a loss for the buyers –

חשיב כאילו מחל לו השעבוד¹² –

⁸ The word אַבֵּל here may be understood to mean that concerning this following question we cannot answer as we did previously that there was a מהילה or there were no קרקעות. See footnote # 10.

⁹ משועבדים, nevertheless cannot collect from מלוה ע"פ א מדרבנן (presumably) knew in the question that תוספות assumed that the מלוה from exercising his rights of שעבוד, but the תוספות merely prohibits the מלוה from exercising his rights of שעבוד, but the כפירת שעבוד קרקעות itself remains; therefore the question stands, how can he swear since it is כפירת שעבוד קרקעות.

¹⁰ We [obviously] cannot answer that ר"י is discussing a case of *מחל לו השעבוד* or *אין לו קרקע*, for then why is there no *חייב שבועה* if there was a *שטר*. [See footnote # 8.]

¹¹ According to the משועבדים, תקנה, that a מלוה cannot collect from מעבדים, unless there is a שטר; however if it is a מלוה ע"פ, then even though the מעבדים could collect from the מלוה, nevertheless the מעבדים cancelled the שטר. The reason is because by a מלוה ע"פ there is no קול, so people may not be aware that there is a lien on the מעבדים' properties. Collecting from the מעבדים causes them undue harm. However by a מלוה בשטר there is a קול and people are aware that there is a שטר on the מעבדים. If they nevertheless agree to buy, then they accepted this risk that the מעבדים may collect from them.

¹² It is not merely a denial to the מלוה to collect; but rather since the מלוה had the option of refusing the loan unless the לוה would write a שטר, therefore since he agreed to ע"פ מלוה it is considered as if he forfeited his

It is considered as if the מלוה was מוחל the שעבוד.

ר"י qualifies the statement of תוספות:

ומיירי דאית ליה משעבדי ולית ליה בני חרי¹³ –

And ר"י is discussing a situation where the לוח has משעבדי, but he does not own בני חרי. The reason for this is -

דאי אית ליה בני חרי אפילו יש עליו עדים פטור –

For if the לוח would own בני חרי, then the ruling should be that even if there are merely עדים testifying that he owes money, he should still be פטור from מלוה, since it is a case of קרקעות שעבוד, כפירת קרקעות, since it is a case of שבועת הפקדון, for the מלוה can collect from מלוה בע"פ even if it is a קרקע הלוה -

ואי לית ליה אפילו משועבדים אפילו יש עליו שטר חייב:

And if there are no משעבדים, then even if there is a שטר against the לוח, he should be חייב a קרבן, since there is no קרקעות קרקעות (for the לוח has no real assets either בני חורין or משועבדים). Therefore we must say that he has no בני חורין (therefore by עדים he is חייב); however he has משעבדים (therefore by שטר he is פטור).

SUMMARY

According to the דארייתא דשעבודא מ"ד the שבועה of a מוב"מ is either when the מלוה is מוחל the שעבוד or the לוח has no קרקע at all. Similarly when the לוח has no בני"ח, only משועבדים, then there will be a שבועת הפקדון if there is no שטר; however there will not be a שבועה if there is a שטר.

THINKING IT OVER

1. שבועת מוב"מ asks if שעבודא דאורייתא how can there be a מוב"מ. Why did not תוספות ask how can there be a ע"א?!¹⁵

2. תוספות explained that according to ר"י there is a שבועה by עדים; since the חכמים were מפקיע the שעבוד it is considered as if לו מחל.¹⁶ However since חולין there is a שעבוד; how can he bring a קרבן, he is bringing חולין?!¹⁷

rights to the משעבדי. Once there is no שעבוד, there can be a שבועה. See "Thinking it over # 2.

¹³ משעבדי are properties which the לוח sold after the loan; בני חרי are properties which the לוח currently owns.

¹⁴ See footnote # 4.

¹⁵ See אמ"ה # 62.

¹⁶ See footnote # 12.

¹⁷ See אמ"ה # 93.